

SK Report 10

SPRÁVA O PREZENTÁCII SLOVENSKEJ POLITICKEJ SCÉNY V MÉDIÁCH

Správa č.10: obdobie od 1. decembra 1998 do 31. januára 1999

Uverejnená 12. marca 1999

MEMO 98 je nezávislá a nadstranícka organizácia, ktorá monitoruje vysielanie významných elektronických médií s celoštátnou pôsobnosťou. MEMO 98 realizuje ďalšie projekty, súvisiace s právami občanov na získavanie vyvážených a neskreslených informácií. Realizáciou týchto projektov sa chce MEMO 98 aktívne podieľať na procese vytvárania korektného a demokratického mediálneho priestoru na Slovensku.

MEMO 98 v súčasnosti rozširuje svoju činnosť o monitoring VTV .

Desiata správa obsahuje výsledky monitoringu významných elektronických médií za obdobie december 1998 a január 1999. Výsledky nášho monitoringu sú prístupné na internetovskej stránke MEMO 98 na adrese: [http:// www.memo98.sk](http://www.memo98.sk)

NAJDÔLEŽITEJŠIE POSTREHY

- 1. HZDS a SNS boli v decembrovom i januárovom vysielaní STV a TV Markíza najkritizovanejšími subjektami politickej scény. V spomenutých televíziách sa objavilo množstvo správ, v ktorých boli negatívne zobrazované aktivity minulej vlády i strán bývalej vládnej koalície.**
- 2. Najkritizovanejšími politikmi v STV a TV Markíza boli V. Mečiar, I. Lexa, J. Cuper a S. Kozlák.**
- 3. Vo všetkých sledovaných médiách bol činnosti súčasnej vlády venovaný pomerne značný spravodajský priestor, pričom vládni predstavitelia boli zobrazovaní prevažne neutrálne a pozitívne.**
- 4. Prezentácia subjektov vo vysielaní SRo a v Rádiu Twist pôsobila vyvázenejšie v porovnaní s prezentáciou správ v STV a TV Markíza, keďže monitorované rádiá priniesli množstvo neutrálnych ale i pozitívnych a negatívnych správ o politických subjektoch a vláde.**

TELEVÍZIA

STV

Pomerne veľký priestor tvorili v decembrovom i januárovom spravodajskom vysielaní STV informácie o vláde. Tento priestor tvorilo v decembri 56% a v januári 49% politicky relevantného spravodajstva. Najčastejšie zobrazovanými osobami boli vládni predstavitelia M.Dzurinda, E. Kukan a L. Černák, pričom ich prezentácia bola prevažne neutrálna a pozitívna.

STV v tomto období prezentovala negatívny obraz o HZDS i SNS, najmä v súvislosti s ich pôsobením v minulej vláde. Táto skutočnosť sa prejavila v negatívnej prezentácii bývalého premiéra V. Mečiara, ktorý bol asi najkritizovanejšou osobou v spravodajstve STV.

Ostatné politické subjekty boli prezentované prevažne neutrálne.

V tomto období sme zaznamenali v spravodajstve STV dve správy, ktoré náš monitorovací tím zhodnotil ako nekorektné:

30.12.1999 - Príspevok, v ktorom STV predstavila výsledky komunálnych volieb na sídlisku Luník 9 v Košiciach, kde sa novým starostom stal zástupca ROI (Rómskej Občianskej Iniciatívy).

Správa bola zložená z výrokov bývalého i nového starostu. Novozvolený starosta bol v príspevku nepriamo obvinený z toho, že mal v minulosti konflikty so zákonom a teda že budúcnosť sídliska v jeho rukách asi nie je priaznivá. Z údajných konfliktov so zákonom pritom starostu neobvinil jeho predchodca, tento dojem vznikol sprievodným komentárom redaktora STV. Novozvolený starosta pritom nemal možnosť na uvedené obvinenia reagovať. Fakt, že voľby vyhral zástupca ROI komentoval redaktor STV výrokom: „...nerozhodujú len hlasy tých, ktorí sa k urnám dostavia, ale aj tých, ktorí ich ignorujú (na adresu občanov, ktorí nie sú príslušníkmi rómskeho etnika)”.

22.1.1999 - V správe s názvom „Dedičstvo Javorského“ boli zhodnotené aktivity L. Javorského na poste ministra zdravotníctva. L. Javorský bol v správe obvinený z porušenia zákona a zneužívania finančných prostriedkov ministerstva vo svoj prospech. Hoci v správe nechýbali argumenty podporujúce tieto skutočnosti, STV sa neobrátila na samotného L. Javorského so žiadosťou o reakciu na uvedené obvinenia. Správa bola jednostranná a názorovo nevyvážená.

TV Markíza

Priestor, venovaný prezentácií politických správ bol v spravodajstve TV Markíza rozdelený pomerne rovnomerne medzi jednotlivé politické strany a vládu. Ešte dôležitejší ako priestor, ktorý majú jednotlivé subjekty k dispozícii je však spôsob, akým sú strany a vláda zobrazované. V TV Markíza podobne ako v STV, boli v decembri i v januári negatívne zobrazované opozičné HZDS a SNS. Tento negatívny obraz vznikol aj uvádzaním informácií, súvisiacich s aktivitami týchto strán v období ich vlády. Najkritizovanejšími politickými osobnosťami boli predstavitelia HZDS V. Mečiar, I. Lexa ale i predseda KDĽK J. Čarnogurský.

Pozitívne boli zobrazovaní M. Dzurinda, R. Schuster, J. Migaš i R. Fico, ktorí sa v spravodajstve TV Markíza i často objavovali.

V ostatnom monitorovanom období TV Markíza odvysielala niekoľko spravodajských blokov, ktoré boli názorovo vyvážené alebo nekorektné. Počet takýchto správ bol v porovnaní s STV niekoľkonásobne väčší:

V decembrovom spravodajskom vysielaní uviedla TV Markíza niekoľko príspevkov, ktoré zobrazovali členov vlády vo veľmi pozitívnom svetle pri príležitosti sviatkov či humanitných akcií. Prítomnosť politikov pri podobných udalostiach, ktoré svojim charakterom môžu vzbudzovať v divákoch pozitívne emócie je možné vnímať účelovo pozitívne vzhľadom na zobrazovaných politikov:

6.12.1998 - Pri príležitosti Mikulášskych sviatkov venoval M. Dzurinda svoj plat ako i honorár členov vlády za vystúpenie v zábavnom programe v TV Markíza Domovu sociálnych služieb. Správe bol venovaný široký priestor a vládni predstavitelia boli prezentovaní vo výrazne pozitívnom svetle.

7.12.1998 - Správa o dobrovoľnej humanitnej akcii na darovanie krvi, ktorej sa zúčastnili i poprední

politickí predstavitelia L. Černák a J. Migaš. Pri tejto príležitosti bola ich prezentácia demonštráciou ľudskosti.

23.12.1998 - Správa o želaniach a očakávaniach členov vlády pred vianočnými sviatkami. Vyjadrenia na túto tému pôsobia vždy pozitívne a ľudsky a vzhľadom na priestor venovaný tejto správe (3min. 9s.) bol tento dojem ešte umocnený.

25.12.1998 - Príspevok, zobrazujúci premiéra M. Dzurindu s manželkou pri trávení Štedrej večere v Domove dôchodcov. M. Dzurinda dostal široký priestor na vyjadrenie svojich osobných pocitov a príspevok mal výrazne pozitívny charakter.

Je prirodzené, že humanitné akcie a slávnostné udalosti sú súčasťou spoločenského života a politici a ich rola v tvorbe a formovaní postojov občanov je významná, avšak pri týchto udalostiach boli prezentovaní iba koalíční poslanci a vysoký počet správ podobného charakteru môže napovedať, že ide o účelovo pozitívne zobrazovanie poslancov vládnej koalície.

27.12.1998 - TV Markíza priniesla správu o aute, patriacemu detvianskej nemocnici, o ktorom I. Hudec vyhlásil že ho sleduje a patrí SIS. Vzhľadom k vyjadreniu vodiča automobilu („to je somarina, hlúposť“), ako aj skutočnosti, že I. Hudec nemal priestor na reakciu, vyznel príspevok voči nemu negatívne. Diskreditujúci efekt správy bol zvýraznený jej dĺžkou (1min.24s.), ako aj tým, že išlo o prvú správu večerného spravodajstva.

29.12.1998 - Príspevok o abdikácii R. Fica na post podpredsedu SDL. Správa pôsobila neúplne a nekorektne, pretože R. Fico nedostal priestor na vyjadrenie sa a v príspevku neodznalo, či ho TV Markíza v tejto veci požiadala o vyjadrenie.

10.1.1999 - Príspevok o hroziacom prepúšťaní v ZŤS Martin. K situácii v strojárňach sa vyjadril predstaviteľ odborovej organizácie Kovo, ktorý hlavnú vinu za kritický stav pripísal nenaplneným sľubom vlády. Vzhľadom na charakter jeho tvrdení v príspevku chýbalo vyjadrenie predstaviteľov vlády. Správa bola názorovo nevyvážená, keďže neobsahovala stanovisko obvinenej strany.

13.1.1999 - Správa o pripravovaných sociálnych opatreniach SDL. Táto informácia bola sprevádzaná zábermi na luxusný vládny automobil BMW, čo mohlo vyvolať dosť rozpačitý dojem o úprimnosti zámerov, deklarovaných SDL.

18.1.1999 - Správa z tlačovej konferencie, v ktorej Prezident Policajného zboru SR J. Pipta reagoval na obvinenia, vznesené proti policajtovi, kvôli útoku na novinára TV Prima. J. Pipta nepriamo obvinil V. Mečiara z účasti na incidente: „ ... či to bola hanba polície, alebo kohosi, kto sa nechal strhnúť? Nechcem ho menovať, ale nech si novinárska obec urobí záver, kto vyvolal tento incident, policajt?“ TV Markíza uvádzala jeho slová zábermi na emocionálne nevyrovnaného V. Mečiara, ktorý bol takýmto spôsobom označený ako hlavný vinník tejto udalosti.

19.1.1999 - Správa z mimoriadnej schôdze NR SR o návrhu na odvolanie ministra L. Pittnera. O reakciu na udalosti bol požiadaný I. Lexa, ktorý sa však odmietol vyjadriť. TV Markíza zobrazila jeho odmietnutie s komentárom, že I. Lexa „reagoval ako vždy“. TV Markíza nekorektne uviedla celú jeho reakciu čo spolu s celkovým kontextom správy vyvolávalo značne negatívny dojem z I. Lexu.

31.1.1999 - Správa o vydaní publikácie IVO (Inštitút pre verejné otázky) sumarizujúcej voľby do NR SR 1998. Komentár i záverečné zhrnutie správy bolo venované volebnej kampani HZDS, ktorá podľa informácií uvedených v publikácii výrazne prekročila povolené finančné limity. Využitie informácií z publikácie na negatívne zobrazenie iba jednej politickej strany pôsobilo nevyvážené a účelovo.

ROZHLAS

SRO

Verejnoprávny SRO venoval aktivitám vlády v decembri 47% a v januári 57% spravodajského priestoru. Obraz vlády ale i politických strán bol v sledovanom období prevažne neutrálny, keďže v SRO odznelo veľké množstvo vecných informácií o týchto subjektoch. Ak porovnáme počet pozitívnych a negatívnych referencií o jednotlivých subjektoch, najpozitívnejšie prezentovanou politickou stranou bola v decembri i januári SDL.

Rádio Twist

Priestor venovaný aktivitám vlády sa z decembrových 48% znížil v januári na 35%. Obraz politických strán a vlády bol počas decembra a januára prevažne neutrálny a pozitívny. Tento jav pozitívnej prezentácie môže mať príčinu v spôsobe, akým redaktori Rádia Twist koncipujú jednotlivé správy, keď umožňujú politikom priamo reagovať na prejednávané témy a prezentovať svoje názory.

ZÁVER

Pretrvávajúcim trendom vo vysielaní verejnoprávnych médií je pomerne veľký priestor, ktorý tieto médiá venujú prezentácií aktivít vlády. Základný rozdiel v spôsobe, akým je vláda v týchto médiách zobrazovaná tvorí posun od pozitívnej prezentácie vlády v novembri ku podstatne vecnejšiemu a neutrálnejšiemu charakteru správ v decembri a januári.

Verejné prejednávanie ekonomických a politických chýb súčasnej opozície z obdobia ich aktívneho pôsobenia vo vláde sa odrazilo v negatívnej mediálnej prezentácií týchto subjektov v médiách. Tento jav bol viditeľnejší v televíznych médiách.

MEMO 98 pokračuje v monitoringu elektronických médií a o svojich zisteniach bude pravidelne informovať formou pravidelných mesačných správ. V prípade, že objavíme skutočnosti, ktoré významným spôsobom znemožnia občanom prístup k presným a neskresleným informáciám, MEMO 98 na tieto skutočnosti upozorní.

V prílohe prinášame grafické zobrazenie priestoru, ktorý významným politickým stranám a vláde poskytli jednotlivé monitorované médiá. Súčasťou prílohy sú tiež grafy ilustrujúce tendenciu daných médií vykresľovať tieto politické strany v pozitívnom alebo negatívnom svetle a rebríček politikov zoradených podľa množstva priestoru, ktorý získali v spravodajstve elektronických médií v decembri a januári.

PRÍLOHA

MEMO 98 je čiastočne financované z grantu od Pro MEDIA Slovakia, programu pomoci médiám, ktorý riadi IREX a financuje USAID.